VIENOS KONVENCIJA DĖL TARPTAUTINIŲ SUTARČIŲ TEISĖS*

Valstybės, šios Konvencijos šalys,

įvertindamos itin reikšmingą sutarčių vaidmenį tarptautinių santykių istorijoje;

pripažindamos nuolat didėjančią sutarčių, kaip tarptautinės teisės šaltinio ir kaip taikaus bendradarbiavimo tarp tautų nepriklausomai nuo jų konstitucinės ir socialinės santvarkos plėtojimo priemonės, svarbą;

pažymėdamos, kad laisvo apsisprendimo bei geros valios principai ir *pacta sunt servanda* norma yra visuotinai pripažįstami;

patvirtindamos, kad ginčai dėl sutarčių, kaip ir kiti tarptautiniai ginčai, turi būti sprendžiami taikiomis priemonėmis ir vadovaujantis teisingumo principais bei tarptautinės teisės normomis;

primindamos Jungtinių Tautų tautų pasiryžimą sukurti sąlygas, kuriomis būtų galima užtikrinti teisingumą ir įsipareigojimų pagal sutartis vykdymą;

atsižvelgdamos į tokius Jungtinių Tautų Chartijoje įtvirtintus tarptautinės teisės principus kaip tautų lygiateisiškumas ir laisvo apsisprendimo teisė, visų valstybių suvereni lygybė ir nepriklausomybė, nesikišimas į kitų valstybių vidaus reikalus, draudimas grasinti jėga ar vartoti jėgą ir visuotinė pagarba žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms ir jų gynimas;

tikėdamos, kad šia Konvencija kodifikavus ir patobulinus tarptautinių sutarčių teisę bus lengviau siekti Jungtinių Tautų Chartijoje numatytų tikslų, būtent tarptautinio saugumo ir taikos užtikrinimo, draugiškų tautų santykių plėtojimo ir jų bendradarbiavimo;

patvirtindamos, kad paprotinės tarptautinės teisės normos ir toliau reguliuos šios Konvencijos nuostatomis nereglamentuojamus klausimus,

s u s i t a r ė:

I DALIS
ĮVADAS

1 straipsnis
Konvencijos taikymo sritis

Ši Konvencija taikoma sutartims tarp valstybių.

2 straipsnis
Vartojamos sąvokos

1. Šioje Konvencijoje:

a) „sutartis“ – tai raštu tarp valstybių sudarytas tarptautinis susitarimas, kuriam taikomos tarptautinės teisės normos, įtvirtintas viename ar keliuose susijusiuose dokumentuose, nesvarbu, koks būtų to susitarimo pavadinimas;

b) „ratifikavimas“, „priėmimas“, „patvirtinimas“ ar „prisijungimas“ – tai atskiri tarptautiniai veiksmai, kuriais valstybė tarptautiniu mastu išreiškia sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia;

c) „įgaliojamieji raštai“ – tai valstybės kompetentingos institucijos išduotas dokumentas, kuriuo asmuo ar asmenys yra paskiriami atstovauti tai valstybei derantis dėl sutarties sudarymo, ją priimant, tvirtinant sutarties teksto autentiškumą, išreiškiant valstybės sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia ir atlikti kitus su sutartimi susijusius veiksmus;

d) „išlyga“ – tai vienašališkas valstybės pareiškimas, nesvarbu, kaip suformuluotas ar pavadintas, padarytas pasirašant, ratifikuojant, priimant, tvirtinant sutartį ar prisijungiant prie jos, kuriuo valstybė siekia netaikyti tam tikrų sutarties nuostatų tai valstybei arba pakeisti jų teisinę galią tai valstybei;

---

* Lietuvos Respublikai įsigaliojo 1992 m. vasario 14 d.

e) „derybose dalyvaujanti valstybė“ – tai valstybė, kuri dalyvauja rengiant sutarties tekstą ir jį priimant;

f) „susitariančioji valstybė“ – tai valstybė, kuri yra išreiškusi sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia, nesvarbu, ar ta sutartis jau įsigaliojo, ar ne;

g) „šalis“ – tai valstybė, kuri išreiškė sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia ir kuriai ta sutartis jau įsigaliojo;

h) „trečioji valstybė“ – tai valstybė, kuri nėra sutarties šalis;

i) „tarptautinė organizacija“ – tai tarpvyriausybinė organizacija.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos dėl šioje Konvencijoje vartojamų sąvokų nekeičia valstybių vidaus teisės šioms sąvokoms suteiktos prasmės ir netrukdo jų vartoti valstybių vidaus teisėje.

3 straipsnis
Tarptautiniai susitarimai, kuriems ši Konvencija netaikoma

Tai, kad ši Konvencija netaikoma tarptautiniams susitarimams, sudarytiems tarp valstybių ir kitų tarptautinės teisės subjektų arba tik tarp kitų tarptautinės teisės subjektų, taip pat ne raštu sudarytiems tarptautiniams susitarimams, nekeičia:

a) tokių susitarimų teisinės galios;

b) šioje Konvencijoje įtvirtintų normų taikymo jiems, jei šios normos jiems būtų taikomos pagal tarptautinę teisę ir be šios Konvencijos;

c) Konvencijos taikymo valstybių tarpusavio santykiams pagal tarptautinius susitarimus, kurių šalys yra ir kiti tarptautinės teisės subjektai.

4 straipsnis
Konvencijos negaliojimas atgal

Nepažeidžiant šioje Konvencijoje įtvirtintų normų, kurios būtų taikomos sutartims pagal tarptautinę teisę ir be šios Konvencijos, taikymo, ši Konvencija taikoma tik toms sutartims, kurias valstybės sudarė po to, kai joms įsigaliojo ši Konvencija.

5 straipsnis
Sutartys, steigiančios tarptautines organizacijas, ir tarptautinėje organizacijoje sudarytos sutartys

Ši Konvencija taikoma visoms sutartims, kuriomis įsteigiamos tarptautinės organizacijos, ir visoms sutartims, sudarytoms tarptautinėje organizacijoje nepažeidžiant atitinkamų organizacijos taisyklių.

II DALIS
SUTARČIŲ SUDARYMAS IR ĮSIGALIOJIMAS

1 SKYRIUS
SUTARČIŲ SUDARYMAS

6 straipsnis
Valstybių teisė sudaryti sutartis

Kiekviena valstybė turi teisę sudaryti sutartis.

7 straipsnis
Įgaliojamieji raštai

1. Laikoma, kad asmuo atstovauja valstybei priimant sutarties tekstą, tvirtinant jo autentiškumą arba išreiškiant valstybės sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia, jei:

a) jis pateikia reikiamus įgaliojamuosius raštus; arba

b) iš suinteresuotų valstybių veiksmų ar iš kitų aplinkybių yra aišku, kad tos valstybės laiko tą asmenį tuo tikslu atstovaujančiu valstybei, nereikalaudamos pateikti įgaliojamuosius raštus.

2. Laikoma, kad šie pareigūnai pagal einamas pareigas yra savo valstybės atstovai, nereikalaujant, kad jie pateiktų įgaliojamuosius raštus:

a) valstybių vadovai, vyriausybių vadovai, užsienio reikalų ministrai – visiems su sutarties sudarymu susijusiems veiksmams atlikti;

b) diplomatinių atstovybių vadovai – juos akreditavusios valstybės ir valstybės, kurioje jie yra akredituoti, sutarties tekstui priimti;

c) tarptautinėje konferencijoje, tarptautinėje organizacijoje ar viename iš tokios organizacijos organų valstybės akredituoti atstovai – sutarties tekstui tokioje konferencijoje, organizacijoje ar organizacijos organe priimti.

8 straipsnis
Vėlesnis be reikiamų įgaliojimų atlikto veiksmo patvirtinimas

Asmens, kuris pagal 7 straipsnį negali būti laikomas atstovaujančiu valstybei, veiksmas, susijęs su sutarties sudarymu, neturi teisinės galios, jei vėliau valstybė jo nepatvirtina.

9 straipsnis
Teksto priėmimas

1. Sutarties tekstas priimamas visoms jį rengusioms valstybėms pritarus, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus.

2. Sutarties tekstas tarptautinėje konferencijoje priimamas dviejų trečdalių dalyvaujančių ir balsuojančių valstybių balsų dauguma, išskyrus atvejus, kai valstybės tokia pat balsų dauguma nustato kitokią tvarką.

10 straipsnis
Teksto autentiškumo patvirtinimas

Sutarties tekstas laikomas autentišku ir galutiniu po to, kai:

a) atliekama tos sutarties tekste numatyta procedūra arba tokia procedūra, dėl kurios atskirai susitarė sutartį rengusios valstybės;

b) jei tokios procedūros nėra – kai minėtų valstybių atstovai pasirašo, pasirašo *ad referendum* arba parafuoja sutarties tekstą ar konferencijos baigiamąjį aktą, į kurį toks tekstas yra įtrauktas.

11 straipsnis
Sutikimo laikyti sutartį įpareigojančia išreiškimo būdai

Valstybė savo sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia gali išreikšti ją pasirašydama, pasikeisdama sutartį sudarančiais dokumentais, ją ratifikuodama, priimdama, patvirtindama, prisijungdama prie jos arba kitu sutartu būdu.

12 straipsnis
Sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia ją pasirašant

1. Laikoma, kad valstybė išreiškia sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia, kai ją pasirašo jos atstovas, jei:

a) sutartyje numatyta, kad parašas turi tokią galią;

b) yra kitu būdu užfiksuota, kad derybose dalyvaujančios valstybės susitarė, jog parašas turės tokią galią; arba

c) jei valstybės ketinimas suteikti parašui tokią galią yra nurodytas jos atstovui išduotuose įgaliojamuosiuose raštuose arba buvo išreikštas derybų metu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje:

a) teksto parafavimas laikomas sutarties pasirašymu, jei taip susitarė derybose dalyvaujančios valstybės;

b) sutarties pasirašymas *ad referendum* laikomas galutiniu sutarties pasirašymu, jei atstovaujamoji valstybė patvirtina savo atstovo parašą.

13 straipsnis
Sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia pasikeičiant ją sudarančiais dokumentais

Laikoma, kad valstybės išreiškė sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia pasikeisdamos sutartį sudarančiais dokumentais, jei:

a) dokumentuose yra nurodyta, kad pasikeitimas jais turi tokią galią; arba

b) yra kitu būdu užfiksuota, kad tos valstybės susitarė, jog pasikeitimas dokumentais turės tokią galią.

14 straipsnis
Sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia ją ratifikuojant, priimant ar patvirtinant

1. Valstybė išreiškia sutikimą laikyti sutartį įpareigojančią ratifikuodama, kai:

a) sutartyje nurodyta, kad toks valstybės sutikimas turi būti išreikštas sutartį ratifikuojant;

b) yra kitu būdu užfiksuota, kad derybose dalyvaujančios valstybės susitarė, jog sutartis turi būti ratifikuota;

c) valstybės atstovas sutartį pasirašė su sąlyga, kad vėliau ji bus ratifikuota; arba

d) valstybės ketinimas pasirašyti sutartį su sąlyga, kad vėliau ji bus ratifikuota, yra aiškus iš jos atstovo įgaliojamųjų raštų arba buvo išreikštas derybų metu.

2. Valstybė išreiškia sutikimą laikyti sutartį įpareigojančią priimdama ar patvirtindama pagal tas pačias sąlygas, kurios taikomos ratifikavimui.

15 straipsnis
Sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia prisijungiant prie sutarties

Valstybė išreiškia sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia prie jos prisijungdama, kai:

a) sutartyje nurodyta, kad valstybė tokį sutikimą gali išreikšti prisijungdama prie sutarties;

b) yra kitu būdu užfiksuota, kad derybose dalyvaujančios valstybės susitarė, jog ta valstybė tokį sutikimą gali išreikšti prisijungdama prie sutarties; arba

c) visos sutarties šalys vėliau susitarė, kad ta valstybė tokį sutikimą gali išreikšti prisijungdama prie sutarties.

16 straipsnis
Pasikeitimas sutarties ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo prie jos dokumentais arba jų deponavimas

Jei sutartis nenumato kitaip, sutarties ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo prie jos dokumentais įtvirtinamas valstybės sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia nuo tada, kai:

a) susitariančiosios valstybės jais pasikeičia;

b) jie deponuojami depozitarui; arba

c) apie juos pranešama susitariančiosioms valstybėms arba depozitarui, jei taip susitarta.

17 straipsnis
Sutikimas laikyti įpareigojančia sutarties dalį ir pasirenkamųjų sutarties nuostatų pasirinkimas

1. Nepažeidžiant 19–23 straipsnių, valstybės sutikimas laikyti įpareigojančia sutarties dalį galioja tik tuo atveju, jei sutartis tai leidžia arba jei kitos susitariančiosios valstybės su tuo sutinka.

2. Valstybės sutikimas laikyti įpareigojančia sutartį, kuri leidžia pasirinkti pasirenkamąsias nuostatas, galioja tik tuo atveju, jei aiškiai nurodoma, kurioms iš tų nuostatų sutikimas taikomas.

18 straipsnis
Įsipareigojimas nepažeisti sutarties objekto ir jos tikslo iki jos įsigaliojimo

Valstybė privalo susilaikyti nuo veiksmų, kurie pažeistų sutarties objektą ir jos tikslą, jei:

a) ji yra pasirašiusi sutartį ar pasikeitusi sutartį, kuri vėliau turi būti ratifikuota, priimta ar patvirtinta, sudarančiais dokumentais, iki to laiko, kol valstybė aiškiai pareiškia neketinanti tapti sutarties šalimi; arba

b) jei ji yra išreiškusi sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia iki jai įsigaliojant, su sąlyga, kad sutarties įsigaliojimas nėra be pagrindo uždelsiamas.

2 SKYRIUS
IŠLYGOS

19 straipsnis
Išlygų darymas

Pasirašydama, ratifikuodama, priimdama, tvirtindama sutartį ar prisijungdama prie jos valstybė gali padaryti išlygą, išskyrus atvejus, kai:

a) išlygą draudžia sutartis;

b) sutartyje nurodyta, kad gali būti padarytos tik tam tikros išlygos, tarp kurių ta išlyga nėra numatyta; arba

c) a ir b punktuose nenumatytais atvejais – kai išlyga nesuderinama su sutarties objektu ir tikslu.

20 straipsnis
Pritarimas išlygoms ir prieštaravimas joms

1. Jei sutartyje nėra nurodyta kitaip, nereikalaujama, kad išlygai, kurią sutartis aiškiai leidžia, vėliau pritartų kitos susitariančiosios valstybės.

2. Kai derybose dalyvaujančių valstybių skaičius yra ribotas ir kai sutarties objektas ir tikslas aiškiai rodo, jog taikyti sutartį visa jos apimtimi visų tos sutarties šalių tarpusavio santykiams yra būtina, kad kiekviena iš jų sutiktų laikyti sutartį įpareigojančia, išlygai turi pritarti visos sutarties šalys.

3. Jei sutartis yra tarptautinės organizacijos steigiamasis dokumentas ir jei ji nenumato kitaip, išlygai turi pritarti šios organizacijos kompetentingas organas.

4. Jei ankstesnėse šio straipsnio dalyse nenustatyta kitaip ir jei sutartis nenumato kitaip:

a) kai viena susitariančioji valstybė pritaria kitos valstybės padarytai išlygai, išlygą padariusios valstybės santykiams su išlygą priėmusia valstybe ta sutartis taikoma, jei ji įsigalioja šioms valstybėms, ir nuo tada, kai ji joms įsigalioja;

b) kai viena susitariančioji valstybė pareiškia prieštaraujanti kitos valstybės padarytai išlygai, tai netrukdo sutarčiai įsigalioti tarp prieštaraujančios valstybės ir išlygą padariusios valstybės, jei prieštaraujanti valstybė aiškiai nepareiškia priešingo ketinimo;

c) aktas, kuriame yra išreikštas valstybės sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia ir kuriame daroma išlyga, įsigalioja nuo to momento, kai bent viena kita susitariančioji valstybė pritaria išlygai.

5. Pagal šio straipsnio 2 ir 4 dalis, jei sutartyje nėra numatyta kitaip, laikoma, kad valstybė pritarė išlygai, jei per dvylika mėnesių nuo tos dienos, kai jai buvo pranešta apie išlygą, arba iki tos dienos, kai ji sutinka laikyti sutartį įpareigojančia – priklausomai nuo to, kuri data yra ankstesnė, – ji nepareiškia prieštaravimų dėl tos išlygos.

21 straipsnis
Išlygų ir prieštaravimo išlygoms teisinės pasekmės

1. Pagal 19, 20 ir 23 straipsnius kitos šalies atžvilgiu padaryta išlyga:

a) išlygą padariusiai valstybei jos santykiuose su ta kita šalimi pakeičia sutarties, kuriai taikoma išlyga, nuostatas tiek, kiek tai numato ta išlyga;

b) tokiu pat mastu pakeičia tas sutarties nuostatas tai kitai šaliai jos santykiuose su išlygą padariusia valstybe.

2. Išlyga nekeičia sutarties nuostatų, kai jos taikomos kitų sutarties šalių tarpusavio santykiams.

3. Jei išlygai prieštaraujanti valstybė neprieštarauja tam, kad įsigaliotų jos ir išlygą padariusios valstybės sutartis, sutarties nuostatos, dėl kurių padaryta išlyga, šių valstybių tarpusavio santykiams netaikomos tiek, kiek tai numato padaryta išlyga.

22 straipsnis
Išlygų ir prieštaravimo išlygoms atšaukimas

1. Jei sutartyje nėra numatyta kitaip, išlyga bet kuriuo metu gali būti atšaukta, ir tam nereikia valstybės, kuri pritarė išlygai, sutikimo.

2. Jei sutartyje nėra numatyta kitaip, prieštaravimas išlygai gali būti atšauktas bet kuriuo metu.

3. Jei sutartyje nėra numatyta kitaip ir nėra atskirai kitaip susitarta:

a) išlygos atšaukimas susitariančiajai valstybei įsigalioja tik tada, kai ta valstybė gauna pranešimą apie išlygos atšaukimą;

b) prieštaravimo išlygai atšaukimas įsigalioja tik tada, kai išlygą padariusi valstybė gauna pranešimą apie prieštaravimo išlygai atšaukimą.

23 straipsnis
Išlygų darymo tvarka

1. Išlyga, išlygos priėmimas ir prieštaravimas išlygai turi būti suformuluoti raštu ir perduoti susitariančiosioms valstybėms bei kitoms valstybėms, turinčioms teisę tapti sutarties šalimis.

2. Jei išlyga daroma pasirašant sutartį, kuri vėliau turi būti ratifikuota, priimta ar patvirtinta, išlygą daranti valstybė privalo oficialiai ją patvirtinti tada, kai išreiškia sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia. Šiuo atveju laikoma, kad išlyga yra padaryta jos patvirtinimo dieną.

3. Prieš išlygos patvirtinimą padarytas išlygos priėmimas ar prieštaravimas išlygai neprivalo būti atskirai tvirtinami.

4. Išlygos ar prieštaravimo išlygai atšaukimas turi būti suformuluoti raštu.

3 SKYRIUS
SUTARČIŲ ĮSIGALIOJIMAS IR LAIKINAS SUTARČIŲ TAIKYMAS

24 straipsnis
Įsigaliojimas

1. Sutartis įsigalioja tokiu būdu ir tą dieną, kokie nurodyti sutartyje arba dėl kurių susitaria derybose dalyvaujančios valstybės.

2. Jei tokios nuostatos ar atskiro susitarimo nėra, sutartis įsigalioja iš karto, kai tik visos derybose dalyvaujančios valstybės išreiškia sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia.

3. Jei valstybė išreiškia sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia po to, kai ta sutartis įsigalioja, jai sutartis įsigalioja tokio sutikimo išreiškimo dieną, jei toje sutartyje nenumatyta kitaip.

4. Sutarties nuostatos, reglamentuojančios jos teksto autentiškumo patvirtinimą, valstybių sutikimo laikyti tą sutartį įpareigojančia įtvirtinimą, sutarties įsigaliojimo būdą ir dieną, išlygas, depozitaro funkcijas ir kitus prieš sutarties įsigaliojimą neišvengiamai iškylančius klausimus, taikomos nuo sutarties teksto priėmimo dienos.

25 straipsnis
Laikinas taikymas

1. Sutartis ar sutarties dalis yra laikinai taikoma iki jos įsigaliojimo, jei:

a) tai numatyta pačioje sutartyje; arba

b) derybose dalyvaujančios valstybės kuriuo nors kitu būdu yra atskirai dėl to susitarusios.

2. Jei sutartyje nėra nurodyta kitaip ir jei derybose dalyvaujančios valstybės atskirai dėl to nėra kitaip susitarusios, laikinas sutarties ar jos dalies taikymas valstybei yra nutraukiamas, jei ji kitoms valstybėms, kurioms sutartis yra laikinai taikoma, praneša apie savo ketinimą netapti tos sutarties šalimi.

III DALIS
SUTARČIŲ LAIKYMASIS, TAIKYMAS IR AIŠKINIMAS

1 SKYRIUS
SUTARČIŲ LAIKYMASIS

26 straipsnis
Pacta sunt servanda

Kiekviena įsigaliojusi sutartis jos šalims yra privaloma, ir šalys privalo sąžiningai ją vykdyti.

27 straipsnis
Vidaus teisė ir sutarčių laikymasis

Šalis negali pasitelkti savo vidaus teisės nuostatų, kad pasiteisintų dėl sutarties nesilaikymo. Ši nuostata nepažeidžia 46 straipsnio.

2 SKYRIUS
SUTARČIŲ TAIKYMAS

28 straipsnis
Sutarčių negaliojimas atgal

Jei kitokia šalių valia nėra numanoma iš sutarties ir nėra kitaip išreikšta, šaliai netaikomos sutarties nuostatos dėl veiksmų, kurie buvo atlikti, įvykių, kurie įvyko, ar padėties, kuri pasibaigė iki sutarties įsigaliojimo tai šaliai dienos.

29 straipsnis
Sutarties taikymo teritorija

Jei kitokia šalių valia nėra numanoma iš sutarties ir nėra kitaip išreikšta, sutartis kiekvienai tos sutarties šaliai yra privaloma visoje jos teritorijoje.

30 straipsnis
Vėliau tuo pačiu klausimu sudarytų sutarčių taikymas

1. Atsižvelgiant į Jungtinių Tautų Chartijos 103 straipsnį, valstybių, kurios yra vėliau tuo pačiu klausimu sudarytų sutarčių šalys, teisės ir įsipareigojimai nustatomi vadovaujantis tolesnių šio straipsnio dalių nuostatomis.

2. Jei sutartyje nurodoma, kad ji sudaroma atsižvelgiant į ankstesnę ar vėlesnę sutartį arba kad ji neturi būti laikoma prieštaraujančia tokiai sutarčiai, tuomet tos kitos sutarties nuostatos yra viršesnės.

3. Jei visos ankstesnės sutarties šalys taip pat yra ir vėlesnės sutarties šalys, tačiau ankstesnė sutartis nėra nutraukta ar jos galiojimas nėra sustabdytas pagal 59 straipsnį, tuomet ankstesnė sutartis galioja tik tiek, kiek jos nuostatos atitinka vėlesnės sutarties nuostatas.

4. Jei ne visos ankstesnės sutarties šalys yra vėlesnės sutarties šalys, tuomet:

a) valstybėms, abiejų sutarčių šalims, galioja šio straipsnio 3 dalyje nurodytos taisyklės;

b) valstybės, abiejų sutarčių šalies, ir valstybės, vienos iš tų sutarčių šalies, tarpusavio teises ir įsipareigojimus nustato ta sutartis, kurios šalys yra abi šios valstybės.

5. Šio straipsnio 4 dalis neturi poveikio nei 41 straipsniui, nei jokiam sutarties nutraukimo ar jos galiojimo sustabdymo pagal 60 straipsnį klausimui, nei jokiam valstybės atsakomybės dėl sutarties, kurios nuostatos neatitinka jos įsipareigojimų kitai valstybei pagal kitą sutartį, sudarymo ar taikymo klausimui.

3 SKYRIUS
SUTARČIŲ AIŠKINIMAS

31 straipsnis
Bendra aiškinimo taisyklė

1. Sutartis aiškinama laikantis geros valios principų, atsižvelgiant į joje vartojamų sąvokų įprastinę reikšmę sutarties kontekste ir atsižvelgiant į sutarties objektą bei jos tikslą.

2. Aiškinant sutartį jos kontekstą, be jos teksto, preambulės ir priedų, sudaro:

a) visi su ta sutartimi susiję susitarimai, sudaryti tarp visų tos sutarties šalių dėl jos sudarymo;

b) visi dokumentai, kuriuos pasirašė viena ar kelios tos sutarties šalys dėl jos sudarymo ir kuriuos kitos tos sutarties šalys priėmė kaip su sutartimi susijusius dokumentus.

3. Be sutarties konteksto, dar atsižvelgiama į:

a) visus vėlesnius susitarimus, tos sutarties šalių sudarytus dėl jos aiškinimo ar jos nuostatų taikymo;

b) visą vėlesnę tos sutarties taikymo praktiką, kuri išreiškia tos sutarties šalių sutarimą dėl sutarties aiškinimo;

c) visas šalių tarpusavio santykiams taikytinas atitinkamas tarptautinės teisės normas.

4. Atskirai sąvokai gali būti suteikta speciali reikšmė, jei yra nustatyta, kad to pageidauja sutarties šalys.

32 straipsnis
Papildomos sutarties aiškinimo priemonės

Jei norima patvirtinti pagal 31 straipsnį nustatytą reikšmę arba jei reikšmė, aiškinama pagal 31 straipsnį, lieka:

a) neaiški ar dviprasmiška; arba

b) toks aiškinimas duoda akivaizdžiai beprasmišką ar nepagrįstą rezultatą,

gali būti naudojamos papildomos sutarties aiškinimo priemonės, įskaitant rengiant sutartį atliktą darbą ir sutarties sudarymo aplinkybes.

33 straipsnis
Sutarčių, kurių autentiškumas buvo patvirtintas dviem arba keliomis kalbomis, aiškinimas

1. Jei sutarties autentiškumas buvo patvirtintas dviem arba keliomis kalbomis, visomis tomis kalbomis surašytas sutarties tekstas turi vienodą galią, išskyrus atvejus, kai sutartyje yra nurodyta arba šalys yra susitarusios, kad iškilus aiškinimo skirtumų bus remiamasi vienu iš tų tekstų.

2. Sutarties tekstas kita kalba nei tos kalbos, kuriomis buvo surašytas autentiškas sutarties tekstas, yra laikomas autentišku tik tuo atveju, jei taip yra nurodyta toje sutartyje arba šalys yra taip susitarusios.

3. Laikoma, kad sutartyje vartojamos sąvokos turi vienodą reikšmę visuose autentiškuose sutarties tekstuose.

4. Išskyrus atvejus, kai pagal šio straipsnio 1 dalį yra remiamasi vienu konkrečiu tekstu, tais atvejais, kai sulyginus autentiškus sutarties tekstus nustatomas reikšmių skirtumas, kuris neišnyksta pritaikius 31 ir 32 straipsnius, vadovaujamasi ta reikšme, kuri, atsižvelgiant į sutarties objektą ir tikslą, yra artimiausia visiems sutarties tekstams.

4 SKYRIUS
SUTARTYS IR TREČIOSIOS VALSTYBĖS

34 straipsnis
Bendra taisyklė dėl trečiųjų valstybių

Sutartis be trečiosios valstybės sutikimo nesukuria nei jos įsipareigojimų, nei teisių.

35 straipsnis
Sutartys, nustatančios trečiųjų valstybių įsipareigojimus

Trečiosios valstybės įsipareigojimas pagal sutarties nuostatą kyla tuo atveju, jei sutarties šalys siekia, kad tokia nuostata toks įsipareigojimas būtų nustatytas, ir jei trečioji valstybė aiškiai raštu pareiškia prisiimanti tokį įsipareigojimą.

36 straipsnis
Sutartys, nustatančios trečiųjų valstybių teises

1. Trečioji valstybė įgyja teisę pagal sutarties nuostatą tuo atveju, jei sutarties šalys siekia, kad tokia nuostata tokia teisė būtų suteikta trečiajai valstybei, valstybių grupei, kuriai priklauso ši trečioji valstybė, ar visoms valstybėms, ir jei trečioji valstybė su tuo sutinka. Laikoma, kad ji yra pareiškusi tokį sutikimą, kol ji nėra pareiškusi priešingos nuostatos, nebent pačioje sutartyje yra numatyta kitaip.

2. Valstybė, įgyvendindama savo teisę pagal šio straipsnio 1 dalį, turi laikytis sutartyje nurodytų ar pagal tą sutartį nustatytų teisės įgyvendinimo sąlygų.

37 straipsnis
Trečiųjų valstybių teisių ir įsipareigojimų panaikinimas arba jų pakeitimas

1. Jei trečiosios valstybės įsipareigojimas kilo pagal 35 straipsnį, jis gali būti panaikintas arba pakeistas tik sutikus visoms sutarties šalims ir pačiai trečiajai valstybei, nebent yra užfiksuota, kad jos susitarė kitaip.

2. Jei trečioji valstybė įgijo teisę pagal 36 straipsnį, sutarties šalys negali jos panaikinti arba pakeisti, jei yra nustatyta, kad ši teisė negali būti panaikinta ar pakeista be trečiosios valstybės sutikimo.

38 straipsnis
Sutarties normos, įpareigojančios trečiąsias valstybes kaip tarptautinės paprotinės teisės normos

Nė viena 34–37 straipsnių nuostata netrukdo jokiai sutarties nuostatai tapti privaloma trečiajai valstybei, jei ji pripažįstama paprotine tarptautinės teisės norma.

IV DALIS
SUTARČIŲ PATAISOS IR JŲ TAIKYMO PAKEITIMAS

39 straipsnis
Bendra taisyklė dėl sutarčių pataisų

Sutarties pataisos gali būti daromos jos šalių tarpusavio susitarimu. Šios Konvencijos II dalyje išdėstytos taisyklės minėtam šalių susitarimui galioja, jei toje sutartyje nėra numatyta kitaip.

40 straipsnis
Daugiašalių sutarčių pataisos

1. Jei sutartyje nėra nurodyta kitaip, daugiašalių sutarčių pataisos daromos vadovaujantis tolesnėmis šio straipsnio dalimis.

2. Kiekvienas pasiūlymas padaryti daugiašalės sutarties pataisą, galiojančią visoms jos šalims, turi būti pateiktas visoms susitariančiosioms valstybėms, ir kiekviena iš jų turi teisę dalyvauti:

a) priimant sprendimą dėl veiksmų, kurių reikia imtis dėl tokio pasiūlymo;

b) derybose dėl susitarimo dėl daugiašalės sutarties pataisos ir sudarant tokį susitarimą.

3. Kiekviena valstybė, turinti teisę tapti sutarties šalimi, taip pat turi teisę tapti pakeistos sutarties šalimi.

4. Susitarimas dėl sutarties pataisos neįpareigoja valstybės, kuri yra tos sutarties šalis, tačiau nėra susitarimo dėl sutarties pataisos šalis. Tokiai valstybei taikomas 30 straipsnio 4 dalies b punktas.

5. Kiekviena valstybė, sutarties šalimi tampanti po to, kai įsigalioja susitarimas dėl sutarties pataisos, jei tik ji nepareiškia kitokio ketinimo:

a) yra laikoma pakeistos sutarties šalimi; ir

b) yra laikoma nepakeistos sutarties šalimi santykiuose su tomis sutarties šalimis, kurios neprisiėmė įsipareigojimų pagal susitarimą dėl sutarties pataisos.

41 straipsnis
Susitarimai keisti daugiašales sutartis tarp kai kurių jos šalių

1. Dvi ar kelios daugiašalės sutarties šalys gali sudaryti susitarimą pakeisti tą sutartį tik tarpusavyje, jei:

a) ta sutartis numato tokio pakeitimo galimybę;

b) ta sutartis nedraudžia tokio pakeitimo; ir:

i) jei toks pakeitimas netrukdo kitoms šalims pagal tą sutartį naudotis savo teisėmis ir vykdyti savo įsipareigojimus;

ii) jei toks pakeitimas nėra susijęs su sutarties nuostata, nukrypimas nuo kurios yra nesuderinamas su visa apimtimi taikomos sutarties objektu ir tikslu.

2. Jei šio straipsnio 1 dalies a punkte nurodytu atveju sutartyje nėra numatyta kitaip, suinteresuotos sutarties šalys praneša kitoms sutarties šalims apie savo ketinimą sudaryti tokį susitarimą ir apie sutarties pakeitimus, kuriuos numato toks susitarimas.

V DALIS
SUTARČIŲ NEGALIOJIMAS, NUTRAUKIMAS IR JŲ GALIOJIMO SUSTABDYMAS

1 SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

42 straipsnis
Sutarčių galiojimas ir galiojimo trukmė

1. Sutarties ar valstybės sutikimo laikyti sutartį įpareigojančia galiojimas gali būti ginčijamas tik pagal šią Konvenciją.

2. Sutartis gali būti nutraukta, denonsuota arba viena iš šalių gali pasitraukti iš sutarties tik pagal tos sutarties ar šios Konvencijos nuostatas. Ši taisyklė taikoma ir sutarties galiojimo sustabdymui.

43 straipsnis
Su sutartimi nesusiję įsipareigojimai pagal tarptautinę teisę

Sutarties negaliojimas, nutraukimas ar denonsavimas, sutarties šalies pasitraukimas iš sutarties, taip pat sutarties galiojimo sustabdymas pagal šią Konvenciją ar pagal tos sutarties nuostatas jokiu būdu nekeičia valstybės pareigos vykdyti sutartyje įtvirtintus įsipareigojimus, kuriuos ji turėtų vykdyti pagal tarptautinę teisę net ir be tos sutarties.

44 straipsnis
Sutarties nuostatų atskyrimas

1. Pačioje sutartyje ar šios Konvencijos 56 straipsnyje nustatyta šalies teisė denonsuoti sutartį, pasitraukti iš sutarties ar sustabdyti jos galiojimą gali būti įgyvendinta tik visai sutarčiai, nebent sutartyje yra nurodyta kitaip arba sutarties šalys yra kitaip susitarusios.

2. Šioje Konvencijoje įtvirtinti sutarties negaliojimo, nutraukimo, galiojimo sustabdymo ir sutarties šalies pasitraukimo iš sutarties pagrindai gali būti taikomi tik visai sutarčiai, išskyrus tolesnėse šio straipsnio dalyse ir 60 straipsnyje nurodytus atvejus.

3. Jei minėtas pagrindas susijęs tik su atskiromis sutarties nuostatomis, jis gali būti taikomas tik toms nuostatoms, kai:

a) minėtos nuostatos gali būti taikomos atskirai nuo visų likusių sutarties nuostatų;

b) iš sutarties yra aišku ar yra kitaip nustatyta, kad minėtų nuostatų priėmimas nebuvo būtinas tam, kad kita sutarties šalis ar šalys sutiktų laikyti sutartį įpareigojančia visa jos apimtimi; ir

c) tolesnis likusios sutarties dalies taikymas nepažeistų kitų jos šalių interesų.

4. 49 ir 50 straipsniuose numatytais atvejais valstybė, turinti teisę pareikšti kaltinimą apgaule ar papirkimu, gali jį taikyti visai sutarčiai arba, laikantis šio straipsnio 3 dalies, tik atskiroms jos nuostatoms.

5. 51, 52 ir 53 straipsniuose numatytais atvejais sutarties nuostatų atskirti neleidžiama.

45 straipsnis
Teisės remtis sutarties negaliojimo, nutraukimo, jos galiojimo sustabdymo ar pasitraukimo iš sutarties pagrindais netekimas

Valstybė netenka teisės remtis sutarties negaliojimo, nutraukimo, jos galiojimo sustabdymo ar pasitraukimo iš sutarties pagrindais pagal šios Konvencijos 46–50 ar 60 ir 62 straipsnius, jei paaiškėjus atitinkamoms aplinkybėms:

a) ji aiškiai pareiškė, jog sutinka su tuo, kad sutartis yra galiojanti ar lieka galioti arba turi būti toliau vykdoma; arba

b) iš jos veiksmų suprantamas jos sutikimas su tuo, kad sutartis galioja ar turi likti galioti arba turi būti toliau vykdoma.

2 SKYRIUS
SUTARČIŲ NEGALIOJIMAS

46 straipsnis
Vidaus teisės nuostatos dėl įgaliojimų sudaryti sutartis

1. Valstybė, siekdama, kad jos sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia būtų pripažintas negaliojančiu, negali remtis tuo, kad sutikimas buvo išreikštas pažeidžiant jos vidaus teisės nuostatą dėl įgaliojimų sudaryti sutartis, nebent tas pažeidimas buvo akivaizdus ir buvo pažeista itin svarbi vidaus teisės norma.

2. Pažeidimas yra akivaizdus, jei jis būtų objektyviai matomas kiekvienai valstybei, kuri tokioje situacijoje vadovaujasi įprasta praktika ir gera valia.

47 straipsnis
Tam tikri įgaliojimų išreikšti valstybės sutikimą apribojimai

Jei atstovo įgaliojimai išreikšti valstybės sutikimą laikyti konkrečią sutartį įpareigojančia buvo kaip nors apriboti, valstybė, siekdama, kad jos atstovo išreikštas sutikimas būtų pripažintas negaliojančiu, negali remtis tuo, kad atstovas nepaisė šių apribojimų, nebent kitoms derybose dalyvaujančioms šalims apie tokius apribojimus buvo pranešta prieš tai, kai atstovas išreiškė tokį sutikimą.

48 straipsnis
Klaida

1. Valstybė, siekdama, kad jos sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia būtų pripažintas negaliojančiu, gali remtis klaida sutartyje, jei ta klaida susijusi su faktu ar situacija, kuriuos ta valstybė manė egzistuojant sutarties sudarymo metu ir dėl kurių iš esmės ji ir sutiko laikyti sutartį įpareigojančia.

2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma, jei ta valstybė savo veiksmais prisidėjo prie tos klaidos atsiradimo arba jei aplinkybės buvo tokios, kad valstybė turėjo žinoti apie galimą klaidą.

3. Tik su sutarties teksto formuluote susijusi klaida neturi įtakos sutarties galiojimui; tokiu atveju taikomas 79 straipsnis.

49 straipsnis

Apgaulė

Jei valstybė dėl kitos derybose dalyvaujančios valstybės apgaulingo elgesio buvo įtikinta sudaryti sutartį, valstybė, siekdama, kad jos sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia būtų pripažintas negaliojančiu, gali remtis apgaulės faktu.

50 straipsnis
Valstybės atstovo papirkimas

Jei valstybės sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia kita derybose dalyvaujanti valstybė išgavo tiesiogiai ar netiesiogiai papirkdama jos atstovą, pirmoji valstybė, siekdama, kad jos sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia būtų pripažintas negaliojančiu, gali remtis papirkimo faktu.

51 straipsnis
Prievarta prieš valstybės atstovą

Valstybės sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia, išgautas veiksmais ar grasinimais vartojant prievartą prieš jos atstovą, neturi jokios teisinės galios.

52 straipsnis
Prievarta prieš valstybę grasinant jėga ar ją vartojant

Sutartis yra negaliojanti, jei ji buvo sudaryta grasinant jėga ar ją vartojant, taip pažeidžiant Jungtinių Tautų Chartijoje įtvirtintus tarptautinės teisės principus.

53 straipsnis
Sutartys, prieštaraujančios privalomo pobūdžio bendrosios tarptautinės teisės normoms *(jus cogens)*

Sutartis yra niekinė, jei jos sudarymo metu ji prieštarauja privalomo pobūdžio bendrosios tarptautinės teisės normoms. Šioje Konvencijoje privalomo pobūdžio bendrosios tarptautinės teisės normomis yra laikomos normos, kurias tarptautinė valstybių bendrija yra visa apimtimi priėmusi ir pripažinusi kaip normas, nuo kurių draudžiama nukrypti ir kurios gali būti keičiamos tik priimant kitą tokio pat pobūdžio bendrąją tarptautinės teisės normą.

3 SKYRIUS
SUTARČIŲ NUTRAUKIMAS IR JŲ GALIOJIMO SUSTABDYMAS

54 straipsnis
Sutarties nutraukimas arba pasitraukimas iš sutarties pagal jos nuostatas arba šalims pritarus

Šalis gali nutraukti sutartį arba iš jos pasitraukti:

a) vadovaudamasi tos sutarties nuostatoms; arba

b) bet kuriuo metu visų sutarties šalių pritarimu, pasitarusi su kitomis susitariančiosiomis valstybėmis.

55 straipsnis
Daugiašalės sutarties šalių skaičiaus sumažėjimas iki nepakankamo jos įsigaliojimui

Jei sutartyje nėra nustatyta kitaip, daugiašalė sutartis nenustoja galioti vien dėl to, kad jos šalių skaičius sumažėjo iki skaičiaus, kurio nepakaktų jai įsigalioti.

56 straipsnis
Sutarties denonsavimas arba pasitraukimas iš jos, kai nėra nuostatų dėl jos nutraukimo, denonsavimo arba pasitraukimo iš jos

1. Sutartis, kurioje nenustatyta jos nutraukimo tvarka ir kuri nenumato denonsavimo arba pasitraukimo iš sutarties galimybės, negali būti denonsuota ir iš jos negalima pasitraukti, nebent:

a) yra nustatoma, kad šalys ketino leisti sutarties denonsavimo arba pasitraukimo iš jos galimybę; arba

b) sutarties denonsavimo arba pasitraukimo iš jos teisė yra aiški iš tos sutarties pobūdžio.

2. Šalis apie savo ketinimą denonsuoti sutartį arba iš jos pasitraukti pagal šio straipsnio 1 dalį praneša ne vėliau kaip prieš 12 mėnesių.

57 straipsnis
Sutarties galiojimo sustabdymas vadovaujantis jos nuostatomis arba šalių susitarimu

Sutarties galiojimas visoms jos šalims ar tam tikrai šaliai gali būti sustabdytas:

a) vadovaujantis tos sutarties nuostatomis; arba

b) bet kuriuo metu visų sutarties šalių susitarimu, pasitarus su kitomis susitariančiosiomis valstybėmis.

58 straipsnis
Daugiašalės sutarties galiojimo sustabdymas tik kelių šalių susitarimu

1. Dvi ar kelios daugiašalės sutarties šalys gali sudaryti susitarimą laikinai ir tik joms sustabdyti sutarties nuostatų galiojimą, jei:

a) tokia sustabdymo galimybė yra numatyta toje sutartyje; arba

b) ta sutartis nedraudžia tokio sustabdymo ir:

i) jis netrukdo kitoms šalims pagal tą sutartį naudotis savo teisėmis ir vykdyti savo įsipareigojimus;

ii) jis nėra nesuderinamas su sutarties objektu ir jos tikslu.

2. Jei šio straipsnio 1 dalies a punkte nurodytu atveju sutartyje nėra numatyta kitaip, šalys praneša kitoms sutarties šalims apie savo ketinimą sudaryti tokį susitarimą ir tai, kurių sutarties nuostatų galiojimą jos ketina sustabdyti.

59 straipsnis
Sutarties nutraukimas ar jos galiojimo sustabdymas dėl vėlesnės sutarties sudarymo

1. Sutartis laikoma nutraukta, jei visos jos šalys sudaro vėlesnę sutartį dėl to paties dalyko ir:

a) iš šios vėlesnės sutarties yra aišku arba yra kitaip nustatyta, jog šalys norėjo, kad tą dalyką reguliuotų vėlesnė sutartis, arba:

b) vėlesnės sutarties nuostatos nesutampa su ankstesnės sutarties nuostatomis ir dėl to šios dvi sutartys negali būti taikomos vienu metu.

2. Ankstesnės sutarties galiojimas yra laikomas tik sustabdytu, jei iš vėlesnės sutarties yra aišku arba yra kitaip nustatyta, kad to norėjo sutarties šalys.

60 straipsnis
Sutarties nutraukimas ar galiojimo sustabdymas dėl sutarties pažeidimo

1. Vienai iš šalių iš esmės pažeidus dvišalę sutartį, kita šalis įgyja teisę remtis šiuo pažeidimu kaip pagrindu nutraukti tą sutartį arba sustabdyti tos sutarties ar jos dalies galiojimą.

2. Vienos iš šalių padarytas esminis daugiašalės sutarties pažeidimas suteikia teisę:

a) kitoms tos sutarties šalims vieningu susitarimu sustabdyti sutarties ar jos dalies galiojimą arba nutraukti sutartį:

i) tų šalių santykiuose su sutartį pažeidusia valstybe; arba

ii) visų šalių tarpusavio santykiuose;

b) dėl sutarties pažeidimo ypač nukentėjusiai šaliai remtis šiuo pažeidimu kaip pagrindu sustabdyti sutarties ar jos dalies galiojimą savo santykiuose su sutartį pažeidusia šalimi;

c) kiekvienai sutarties šaliai, išskyrus sutartį pažeidusią valstybę, remtis šiuo pažeidimu kaip pagrindu sustabdyti sutarties ar jos dalies galiojimą jai pačiai, jei sutarties pobūdis yra toks, kad, vienai sutarties šaliai iš esmės pažeidus jos nuostatas, iš esmės pakinta visų jos šalių galimybės toliau vykdyti pagal šią sutartį prisiimtus įsipareigojimus.

3. Šiame straipsnyje esminiu sutarties pažeidimu laikomas:

a) šia Konvencija nesankcionuotas atsisakymas vykdyti sutartį; arba

b) sutarties normos, turinčios esminę reikšmę sutarties objekto įgyvendinimui ar tikslo pasiekimui, pažeidimas.

4. Pirmesnių šio straipsnio dalių nuostatos nekeičia jokios sutarties nuostatos, taikytinos tos sutarties pažeidimo atveju.

5. Šio straipsnio 1–3 dalys nėra taikomos humanitarinio pobūdžio sutartyse įtvirtintoms normoms, susijusioms su žmogaus apsauga, ypač toms, kurios draudžia bet kokios formos represalijas prieš tokių sutarčių ginamus asmenis.

61 straipsnis
Paskesnis sutarties vykdymo negalimumas

1. Šalis gali sutarties vykdymo negalimumą laikyti pagrindu ją nutraukti ar pasitraukti iš jos, jei toks negalimumas atsiranda dėl sutarties vykdymui būtino objekto galutinio išnykimo ar sunaikinimo. Jei negalimumas vykdyti sutartį yra laikinas, šalis gali remtis juo tik kaip pagrindu sustabdyti sutarties galiojimą.

2. Šalis negali sutarties vykdymo negalimumo laikyti pagrindu ją nutraukti, pasitraukti iš jos ar sustabdyti jos galiojimą, jei šis negalimumas atsiranda iš tos šalies pagal tą sutartį prisiimtų įsipareigojimų pažeidimo arba kokio kito tarptautinio įsipareigojimo, prisiimto tos sutarties kitos šalies atžvilgiu, pažeidimo.

62 straipsnis
Esminis aplinkybių pasikeitimas

1. Negalima esminio aplinkybių, egzistavusių sutarties sudarymo metu, pasikeitimo, kurio sutarties šalys nenumatė, laikyti pagrindu nutraukti sutartį ar pasitraukti iš jos, nebent:

a) tų aplinkybių buvimas turėjo esminę reikšmę tam, kad šalys sutiktų laikyti sutartį įpareigojančia;

b) dėl įvykusių pokyčių iš esmės pakito pagal sutartį vykdytinų šalių įsipareigojimų apimtis.

2. Esminio aplinkybių pasikeitimo negalima laikyti pagrindu nutraukti sutartį ar pasitraukti iš jos, nebent:

a) ta sutartis nustato valstybių sieną; arba

b) tas esminis aplinkybių pasikeitimas atsiranda iš šalies, kuri juo remiasi kaip pagrindu, pagal tą sutartį prisiimtų įsipareigojimų pažeidimo arba kokio kito tarptautinio įsipareigojimo, prisiimto tos sutarties kitos šalies atžvilgiu, pažeidimo.

3. Jei šalis, remdamasi ankstesnėse šio straipsnio dalyse išdėstytomis nuostatomis, turi teisę esminį sutarties sudarymo aplinkybių pasikeitimą laikyti pagrindu nutraukti sutartį ar pasitraukti iš jos, ji taip pat gali tokį pasikeitimą laikyti pagrindu sustabdyti sutarties galiojimą.

63 straipsnis
Diplomatinių ar konsulinių santykių nutraukimas

Diplomatinių ar konsulinių santykių nutraukimas tarp sutarties šalių neturi įtakos jų sutartimi sukurtiems teisiniams santykiams, išskyrus tuos atvejus, kai konsulinių ar diplomatinių santykių egzistavimas yra būtina sutarties taikymo sąlyga.

64 straipsnis
Naujos privalomo pobūdžio bendrosios tarptautinės teisės normos *(jus cogens)* atsiradimas

Jei atsiranda nauja privalomo pobūdžio bendrosios tarptautinės teisės norma, kiekviena egzistuojanti sutartis, kuri prieštarauja šiai normai, tampa nebegaliojančia ir yra nutraukiama.

4 SKYRIUS
PROCEDŪRA

65 straipsnis
Sutarties negaliojimo, jos nutraukimo, galiojimo sustabdymo arba pasitraukimo iš jos atveju taikoma procedūra

1. Šalis, kuri, vadovaudamasi šios Konvencijos nuostatomis, reikalauja jos sutikimą laikyti sutartį įpareigojančia pripažinti negaliojančiu ar turi kokį nors kitą pagrindą pareikalauti sutartį laikyti negaliojančia, ją nutraukti, sustabdyti jos galiojimą ar pasitraukti iš sutarties, apie savo reikalavimus privalo pranešti kitoms šalims. Pranešime turi būti nurodomos priemonės, kurias siūloma taikyti dėl tos sutarties, ir priežastys, dėl ko jas reikėtų taikyti.

2. Jei pasibaigus ne mažiau kaip trijų mėnesių laikotarpiui nuo tokio pranešimo gavimo dienos, išskyrus ypatingos skubos atvejus, nė viena iš šalių nepareiškia jokių prieštaravimų, pranešimą pateikusi šalis gali savo pasiūlytas priemones taikyti 67 straipsnyje nurodytu būdu.

3. Tačiau jei kuri nors iš šalių pareiškia prieštaravimą, sutarties šalys ieško bendro sprendimo Jungtinių Tautų Chartijos 33 straipsnyje nurodytu būdu.

4. Jokia ankstesnėse šio straipsnio dalyse išdėstyta nuostata nekeičia šalių pagal galiojančius susitarimus turimų teisių ir prisiimtų įsipareigojimų, susijusių su ginčų sprendimu.

5. Nepažeidžiant 45 straipsnio, ta aplinkybė, kad šalis anksčiau nėra padariusi šio straipsnio 1 dalyje nurodyto pranešimo, neatima iš jos teisės padaryti šį pranešimą atsakant į kitos šalies reikalavimą vykdyti sutartį ar į kaltinimą tos sutarties pažeidimu.

66 straipsnis
Nesutarimų sprendimo teisme, arbitraže ir taikinimo procedūros

Jei pagal 65 straipsnio 3 dalį per dvylika mėnesių nuo prieštaravimo pareiškimo dienos nepavyksta priimti jokio sprendimo, taikoma ši procedūra:

a) kiekviena ginčo dėl 53 ar 64 straipsnio taikymo ar aiškinimo šalis gali raštu perduoti ginčą spręsti Tarptautiniam Teisingumo Teismui, išskyrus atvejus, kai šalys susitaria perduoti ginčą spręsti arbitražui;

b) kiekviena ginčo dėl bet kurio kito šios Konvencijos V dalies straipsnio taikymo ar aiškinimo šalis gali pradėti Konvencijos priede nustatytą procedūrą, pateikdama atitinkamą prašymą Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

67 straipsnis
Dokumentai dėl sutarties paskelbimo negaliojančia, jos nutraukimo, pasitraukimo iš sutarties arba sutarties galiojimo sustabdymo

1. 65 straipsnio 1 dalyje nurodytas pranešimas turi būti pateiktas raštu.

2. Kiekvienas sutarties paskelbimo negaliojančia, jos nutraukimo, pasitraukimo iš jos arba jos galiojimo sustabdymo veiksmas pagal tos sutarties nuostatas arba šios Konvencijos 65 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas atliekamas perduodant kitoms tos sutarties šalims atitinkamą dokumentą. Jei tokio dokumento nėra pasirašęs valstybės vadovas, vyriausybės vadovas ar užsienio reikalų ministras, iš jį perduodančio valstybės atstovo gali būti pareikalauta pateikti įgaliojimus.

68 straipsnis
65 ir 67 straipsniuose nurodytų pranešimų ir dokumentų atšaukimas

65 ar 67 straipsniuose nurodytas pranešimas ar dokumentas gali būti atšauktas bet kuriuo metu prieš jam įsigaliojant.

5 SKYRIUS
SUTARTIES NEGALIOJIMO, JOS NUTRAUKIMO IR GALIOJIMO SUSTABDYMO PASEKMĖS

69 straipsnis
Sutarties negaliojimo pasekmės

1. Sutartis, kurios negaliojimas nustatomas vadovaujantis šia Konvencija, yra niekinė. Niekinės sutarties nuostatos neturi jokios teisinės galios.

2. Jei, nepaisant to, remiantis tokia sutartimi buvo atliekami veiksmai:

a) kiekviena šalis gali pareikalauti, kad bet kuri kita šalis, kiek tai įmanoma, jų dvišaliuose santykiuose įtvirtintų tokią padėtį, kuri būtų buvusi, jei tie veiksmai nebūtų buvę atlikti;

b) prieš sutarties pripažinimą negaliojančia gera valia atlikti veiksmai netampa neteisėti vien dėl to, kad sutartis buvo paskelbta negaliojančia.

3. 49, 50, 51 ir 52 straipsniuose numatytais atvejais šio straipsnio 2 dalis nėra taikoma šaliai, kuri kaltinama apgaule, papirkimu ar prievartos vartojimu.

4. Jei paskelbiamas negaliojančiu vienos iš valstybių sutikimas laikyti daugiašalę sutartį įpareigojančia, tos valstybės santykiams su kitomis tos sutarties šalimis taikomos aukščiau išdėstytos taisyklės.

70 straipsnis
Sutarties nutraukimo pasekmės

1. Jei sutartyje nėra numatyta kitaip arba šalys nėra kitaip susitarusios, sutarties nutraukimas pagal jos nuostatas arba vadovaujantis šia Konvencija:

a) atleidžia sutarties šalis nuo bet kokių įsipareigojimų toliau vykdyti sutartį;

b) neturi įtakos jokioms šalių teisėms, įsipareigojimams ar jų teisinei padėčiai, sukurtoms vykdant tą sutartį iki jos nutraukimo.

2. Jei valstybė denonsuoja daugiašalę sutartį arba pasitraukia iš jos, šio straipsnio 1 dalis jos santykiams su kitomis tos sutarties šalimis taikoma nuo tos dienos, kai įsigalioja toks denonsavimas arba pasitraukimas.

71 straipsnis
Sutarties, kuri pažeidžia privalomo pobūdžio bendrosios tarptautinės teisės normą, negaliojimo pasekmės

1. Jei sutartis pripažįstama niekine pagal 53 straipsnį, šalys:

a) kiek įmanoma pašalina bet kokio veiksmo, atlikto vadovaujantis privalomo pobūdžio bendrosios tarptautinės teisės normą pažeidžiančiomis nuostatomis, pasekmes;

b) tarpusavio santykius suderina su privalomo pobūdžio bendrosios tarptautinės teisės norma.

2. Jei sutartis tampa niekine ir yra nutraukiama pagal 64 straipsnį, sutarties nutraukimas:

a) atleidžia jos šalis nuo bet kokių įsipareigojimų toliau vykdyti sutartį;

b) neturi įtakos jokioms šalių teisėms, įsipareigojimams ar jų teisinei padėčiai, sukurtoms vykdant tą sutartį iki jos nutraukimo; tačiau šios teisės, įsipareigojimai ir padėtis vėliau gali būti išlaikyti, tik jei tai neprieštarauja naujai privalomo pobūdžio bendrosios tarptautinės teisės normai.

72 straipsnis
Sutarties galiojimo sustabdymo pasekmės

1. Jei sutartyje nėra numatyta kitaip arba šalys nėra kitaip susitarusios, sutarties galiojimo sustabdymas pagal jos nuostatas arba vadovaujantis šia Konvencija:

a) atleidžia sutarties šalis, kurioms jos veikimas yra sustabdytas, nuo įsipareigojimo vykdyti tą sutartį jų tarpusavio santykiuose, kol sutarties galiojimas sustabdytas;

b) niekaip kitaip nepakeičia ta sutartimi nustatytų sutarties šalių teisinių santykių.

2. Kol sutarties galiojimas yra sustabdytas, šalys įsipareigoja susilaikyti nuo veiksmų, kurie gali trukdyti atnaujinti sutarties galiojimą.

VI DALIS
ĮVAIRIOS NUOSTATOS

73 straipsnis
Valstybės teisių perėmimas, valstybių atsakomybė ir karo veiksmai

Šios Konvencijos nuostatos iš anksto nenusprendžia su sutartimis susijusių klausimų, kurie gali kilti dėl valstybės teisių perėmimo, valstybės tarptautinės atsakomybės ar tarp valstybių prasidėjusių karo veiksmų.

74 straipsnis
Diplomatiniai bei konsuliniai santykiai ir sutarčių sudarymas

Diplomatinių ar konsulinių santykių nutraukimas arba jų nebuvimas tarp dviejų ar kelių valstybių neužkerta kelio sudaryti sutartis tarp šių valstybių. Sutarties sudarymas savaime nepakeičia valstybių tarpusavio diplomatinių ar konsulinių santykių.

75 straipsnis
Valstybės agresorės atvejis

Šios Konvencijos nuostatos nekeičia jokių valstybės agresorės su sutartimi susijusių įsipareigojimų, kurie valstybei agresorei gali atsirasti dėl to, kad dėl jos įvykdytos agresijos jos atžvilgiu buvo imtasi priemonių pagal Jungtinių Tautų Chartiją.

VIII DALIS
DEPOZITARAS, PRANEŠIMAI, PATAISYMAI IR REGISTRAVIMAS

76 straipsnis
Sutarčių depozitaras

1. Sutarties depozitarą gali paskirti derybose dalyvaujančios valstybės, nurodydamos jį pačioje sutartyje arba kokiu kitu būdu. Depozitaro funkcijas gali vykdyti viena ar kelios valstybės, tarptautinė organizacija ar tarptautinės organizacijos vadovas.

2. Sutarties depozitaro funkcijos yra tarptautinio pobūdžio ir jis yra įpareigotas vykdyti jas bešališkai. Ypač pažymėtina, kad tai, jog sutartis dar neįsigaliojo tam tikrų šalių tarpusavio santykiams ar kad tarp vienos iš šalių ir depozitaro kilo nesutarimų dėl to, kaip šis vykdo savo funkcijas, neturi įtakos minėtai depozitaro pareigai.

77 straipsnis
Depozitaro funkcijos

1. Jei sutartyje nėra numatyta kitaip ir jei susitariančiosios valstybės nėra kitaip susitarusios, depozitaro funkcijos yra šios:

a) saugoti sutarties teksto originalą ir visus depozitarui pateiktus įgaliojamuosius raštus;

b) parengti teksto originalo patvirtintas kopijas, parengti vėlesnius sutarties tekstus papildomomis kalbomis, kurių reikalauja sutartis, ir perduoti šiuos dokumentus sutarties šalims ir valstybėms, turinčioms teisę tapti sutarties šalimis;

c) priimti sutarties parašus, priimti ir saugoti visus kitus su sutartimi susijusius dokumentus bei pranešimus;

d) patikrinti, ar parašai, pranešimai ir visi kiti su sutartimi susiję dokumentai yra pateikti reikalaujama forma, ir prireikus atkreipti į tai atitinkamos valstybės dėmesį;

e) informuoti sutarties šalis ir valstybes, turinčias teisę tapti sutarties šalimi, apie su sutartimi susijusius veiksmus ir pranešimus;

f) informuoti valstybes, turinčias teisę tapti sutarties šalimi, kad yra gauta ar deponuota tiek parašų arba ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentų, kiek yra reikalinga sutarčiai įsigalioti;

g) registruoti sutartį Jungtinių Tautų Sekretoriate;

h) vykdyti kitas šios Konvencijos nuostatose nurodytas funkcijas.

2. Jei tarp valstybės ir depozitaro kyla nesutarimų dėl šio funkcijų vykdymo, depozitaras apie tai praneša sutartį pasirašiusioms valstybėms ir susitariančiosioms valstybėms arba atitinkamais atvejais – suinteresuotos tarptautinės organizacijos kompetentingam organui.

78 straipsnis
Pranešimai

Išskyrus atvejus, kai sutartis ar ši Konvencija nustato kitaip, kiekvienas pagal šią Konvenciją valstybės daromas pranešimas yra:

a) jei nėra depozitaro, perduodamas tiesiogiai tai valstybei, kuriai jis yra skirtas, o jei depozitaras yra, – depozitarui;

b) laikomas atitinkamos valstybės padarytu tik tada, kai valstybė, kuriai jis buvo skirtas, gauna šį pranešimą, arba tik tada, kai šį pranešimą gauna depozitaras;

c) jei pranešimas perduodamas depozitarui, laikoma, kad valstybė, kuriai jis buvo skirtas, jį gavo tik tada, kai depozitaras, vadovaudamasis 77 straipsnio 1 dalies e punktu, praneša šiai valstybei apie gautą pranešimą.

79 straipsnis
Klaidų sutarties tekste ir patvirtintose jos kopijose ištaisymas

1. Jei jau patvirtinus sutarties teksto autentiškumą sutartį pasirašiusios valstybės ir susitariančiosios valstybės sutinka, kad jame yra klaidų, klaida, išskyrus tuos atvejus, kai šalys yra numačiusios kitą klaidų ištaisymo būdą, ištaisoma taip:

a) tekste aptikta klaida ištaisoma ir atitinkamus įgaliojimus turintis atstovas ištaisymą patvirtina savo parašu;

b) sudaromas dokumentas ar dokumentai, kuriuose nurodoma, kokį ištaisymą sutarta padaryti, arba pasikeičiama tokiu dokumentu ar dokumentais; arba

c) ištaisytas sutarties tekstas įforminamas pagal tą pačią procedūrą, kuri taikoma ir sutarties originalo tekstui.

2. Jei sutartyje yra numatytas depozitaras, jis sutartį pasirašiusioms valstybėms ir susitariančiosioms valstybėms praneša apie sutarties tekste aptiktą klaidą ir apie pasiūlymą ją ištaisyti; depozitaras nurodo atitinkamą terminą, iki kurio gali būti pareikštas prieštaravimas pataisymui. Jei terminui pasibaigus:

a) nėra pareikšta jokių prieštaravimų, depozitaras ištaiso tekste aptiktą klaidą, savo parašu patvirtina atliktą ištaisymą, surašo sutarties teksto ištaisymo protokolą ir perduoda jo kopijas tos sutarties šalims bei valstybėms, turinčioms teisę tapti tos sutarties šalimis;

b) yra pareikštas prieštaravimas, depozitaras perduoda šį prieštaravimą tą sutartį pasirašiusioms valstybėms bei susitariančiosioms valstybėms.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytos taisyklės taikomos ir tais atvejais, kai sutarties teksto autentiškumas yra patvirtintas dviem ar keliomis kalbomis ir paaiškėja, kad variantai skirtingomis kalbomis nesutampa, o sutartį pasirašiusios valstybės bei susitariančiosios valstybės sutaria, kad tokį neatitikimą reikia pašalinti.

4. Pataisytas sutarties tekstas *ab initio* pakeičia sutarties tekstą, kuriame buvo aptiktos klaidos, išskyrus tuos atvejus, kai sutartį pasirašiusios valstybės ir susitariančiosios valstybės nusprendžia kitaip.

5. Jungtinių Tautų Sekretoriatui pranešama apie kiekvieną užregistruotą sutarties teksto pataisymą.

6. Jei klaida aptinkama patvirtintoje sutarties kopijoje, depozitaras surašo protokolą, kuriame nurodo pataisymą ir perduoda protokolo kopijas sutartį pasirašiusioms valstybėms bei susitariančiosioms valstybėms.

80 straipsnis
Sutarčių registravimas ir skelbimas

1. Įsigaliojusios sutartys perduodamos Jungtinių Tautų Sekretoriatui, kuris jas registruoja arba daro atitinkamus įrašus bylose, taip pat viešai jas paskelbia.

2. Skiriamas sutarties depozitaras kartu yra įpareigojamas vykdyti ankstesnėje šio straipsnio dalyje nurodytas funkcijas.

VIII DALIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

81 straipsnis
Pasirašymas

Ši Konvencija toliau nurodyta tvarka pateikiama pasirašyti visoms valstybėms, Jungtinių Tautų narėms, specializuotų agentūrų narėms, Tarptautinės atominės energijos agentūros narėms, Tarptautinio Teisingumo Teismo statuto šalims, taip pat visoms kitoms valstybėms, kurias Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja yra pakvietusi tapti šios Konvencijos šalimis: iki 1969 m. lapkričio 30 d. – Austrijos Respublikos federalinėje užsienio reikalų ministerijoje, o po to, iki 1970 m. balandžio 30 d., – Jungtinių Tautų būstinėje Niujorke.

82 straipsnis
Ratifikavimas

Ši Konvencija turi būti ratifikuota. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

83 straipsnis

Prisijungimas

Prie šios Konvencijos gali prisijungti visos valstybės, kurios priklauso kuriai nors iš 81 straipsnyje nurodytų kategorijų. Prisijungimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

84 straipsnis
Konvencijos įsigaliojimas

1. Ši Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną, skaičiuojant nuo tos dienos, kai deponuojamas trisdešimt penktasis šios Konvencijos ratifikavimo ar prisijungimo prie jos dokumentas.

2. Kiekvienai valstybei, kuri ratifikuoja šią Konvenciją ar prie jos prisijungia po to, kai deponuojamas trisdešimt penktasis Konvencijos ratifikavimo ar prisijungimo prie jos dokumentas, Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną, skaičiuojant nuo tos dienos, kai ta valstybė deponuoja savo ratifikavimo ar prisijungimo dokumentą.

85 straipsnis
Autentiški tekstai

Šios Konvencijos originalas, kurio tekstai anglų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, deponuojamas Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

TAI PATVIRTINDAMI toliau nurodyti tinkamai savo vyriausybių įgalioti asmenys pasirašė šią Konvenciją.

Priimta tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimt devintų metų gegužės dvidešimt trečią dieną Vienoje.

PRIEDAS

1. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius iš kvalifikuotų teisininkų sudaro taikintojų sąrašą, kurį nuolat atnaujina. Tuo tikslu kiekvienai valstybei, kuri yra Jungtinių Tautų narė ar šios Konvencijos šalis, pasiūloma pasiūlyti dvi taikintojų kandidatūras. Taip pasiūlyti kandidatai įrašomi į sąrašą. Taikintojo, įskaitant ir taikintojus, paskirtus užimti laisvą vietą, kadencija yra penkeri metai, ji gali būti pratęsta. Pasibaigus kadencijai taikintojas ir toliau vykdo visas pagal tolesnį punktą jam priskirtas funkcijas.

2. Generalinis Sekretorius, gavęs prašymą pagal 66 straipsnį, perduoda ginčą svarstyti taikinimo komisijai, kuri sudaroma taip:

Valstybė ar valstybės, sudarančios vieną ginčo šalį, paskiria:

a) vieną taikintoją, kuris yra tos valstybės arba vienos iš tų valstybių pilietis ir kuris gali būti parinktas iš 1 punkte nurodyto sąrašo arba parinktas ne iš jo; ir

b) vieną taikintoją, kuris nėra tos valstybės arba vienos iš tų valstybių pilietis ir kuris turi būti parinktas iš 1 punkte nurodyto sąrašo.

Valstybė ar valstybės, sudarančios kitą ginčo šalį, tokia pat tvarka taip pat paskiria du taikintojus. Šie keturi ginčo šalių parinkti taikintojai paskiriami per šešiasdešimt dienų nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna minėtą prašymą.

Šie keturi taikintojai per šešiasdešimt dienų nuo tos dienos, kai paskiriamas paskutinis iš jų, iš minėto sąrašo paskiria penktąjį taikintoją, kuris tampa jų pirmininku.

Jei per anksčiau nurodytą paskyrimui nustatytą terminą pirmininkas ar vienas iš taikinintojų nėra paskiriamas, jį per šešiasdešimt dienų nuo minėto termino pabaigos paskiria Generalinis Sekretorius. Generalinis Sekretorius pirmininką gali paskirti iš sąrašo arba iš Tarptautinės teisės komisijos narių tarpo. Ginčo šalys gali susitarti pratęsti bet kurį pareigūnų skyrimui nustatytą terminą.

Kiekviena laisva vieta užimama tokia pat tvarka, kokia taikoma pirmajam paskyrimui.

3. Taikinimo komisija pati nusprendžia dėl savo darbo tvarkos. Komisija, gavusi ginčo šalių sutikimą, gali pakviesti bet kurią iš sutarties šalių žodžiu ar raštu pateikti jai savo nuomonę. Komisijos sprendimai ir rekomendacijos priimami penkių jos narių balsų dauguma.

4. Komisija gali atkreipti ginčo šalių dėmesį į priemones, galinčias padėti draugiškai išspręsti ginčą.

5. Komisija išklauso kiekvieną šalį, išnagrinėja pretenzijas bei prieštaravimus ir pateikia šalims pasiūlymus, kad kilęs ginčas būtų draugiškai išspręstas.

6. Komisija per dvylika mėnesių nuo jos sukūrimo parengia ataskaitą. Ši ataskaita deponuojama Generaliniam Sekretoriui ir perduodama kiekvienai ginčo šaliai. Komisijos ataskaita su visomis joje padarytomis išvadomis dėl faktų ar teisės klausimų nesukelia šalims jokių įsipareigojimų. Ji yra tik rekomendacijos, pateiktos šalims apsvarstyti, siekiant joms padėti taikiai išspręsti ginčą, pobūdžio dokumentas.

7. Generalinis Sekretorius teikia Komisijai visokeriopą jai reikalingą pagalbą. Komisijos darbo išlaidas padengia Jungtinės Tautos.

_____